

Középkor néz le ránk

2013 július 22. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

-
-
-

- 1

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Szolnok megyében, Alattyán alatt, a Zagyva partján található Jánoshida. A község nevét sokáig csak egy Bartók gy?jtötte népdalból ismertem, de mióta ott jártam fényképezni, tudom, hogy az ?si múlttal rendelkez? falunak, s?t az egész környéknek egyik ékessége a középkori alapítású, Keresztel? Szent János tiszteletére szentelt premontrei prépostság.
A templom és a feltárások történetét Kozák Károly és Oszwald Ferenc tanulmányai alapján ismertetjük. A keletelt templom hosszan elnyújtott formát mutat. A monostor és prépostság alapítási idejét pontosan nem ismerjük, de a rendi hagyomány 1186-ra teszi. (Az alapítás mindenképpen 1234 el?tt történt, mivel a Ninivei katalógusban már szerepel.) „Az 1971–1973-ban végzett kutatásig és m?emléki helyreállításig a jánoshidai római katolikus templom a Jászságban is gyakori barokk templomok egyike volt. A nyugati homlokzata el?tti toronnyal hangsúlyos, egyhajós templom két oldala mellett szimmetrikus elrendezés?, a sokszög három oldalával záruló kápolna áll. Ez utóbbiról és egy korábbi kisebb kutatásnak alapján tudott volt, hogy a templom középkori részleteket ?riz, de azokat a barokk küls? eltakarta. A m?emléki helyreállítást megel?z? kutatás a templom szinte összes megmaradt középkori részletét feltárta, értékelte és bemutathatóvá tette. A helyreállítás nyomán az ócsai református, volt premontrei prépostsági templomot közvetlenül követve az Alföld legértékesebb román kori emlékévé vált a jánoshidai templom.
A kor megállapításánál az épület kialakítása volt az, ami a múltat kutató régészt segítette. Figyelembe véve a templom déli – eredeti, korabeli – apszisának poligonális, de támpillér nélküli voltát, ez arra utal, hogy a templom a román és gót stílus fordulójára, az átmeneti id?szakra tehet?, ami a mi hazai viszonyaink között a XIII. század els? fele, els? harmada.
A kutatás során csaknem ép állapotban el?került a déli kápolna félköríves záródású román díszkapuja, amelyet gazdagon tagolt lábazatról induló és bimbós fejezettel záródó oszlopok díszítenek. Kiemelked? értéknek tekinthet?k a hazai román kori anyagban az emberarcot ábrázoló fejezetek.”
A címben írhattam volna azt is, hogy középkor, nézz le ránk, mivel a kijelent? és a felszólító formát is hitelesnek érzem. De a felszólítás hosszabb esszét sejtetne, amelyben azt is ki kellene fejteni, hogy miért nézzen le, s mi van akkor, ha nem néz le ránk. Ezért maradtam a kijelent? módnál, mert akár akarjuk, akár nem, ez a k?arc 800 éve néz, figyel bennünket. Ez még akkor is igaz, ha közel 300 esztendeig vakolat fedte. Hála régészeinknek, a vakolat elt?nt, a szem újra néz. És lát.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló